

Sveučilište u Zagrebu
Fakultet hrvatskih studija

HRVATSKO PROLJEĆE

U povodu 50. obljetnice pokreta hrvatskih sveučilištaraca

Znanstveni skup

Zagreb, 1. i 2. prosinca 2021.

Zbog velikoga značenja Hrvatskoga proljeća u novijoj hrvatskoj povijesti, kao i zbog pokreta sveučilištarca kao jednoga od njegovih glavnih nositelja, Fakultet hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu priređuje znanstveni skup u povodu Dana Fakulteta i u sklopu obilježavanja 50. obljetnice tih događaja. Cilj je skupa interdisciplinarnim pristupom rasvijetliti zbivanja i ulogu hrvatskih sveučilištaraca u njima, ali i oduprijeti se svim pokušajima njihova falsificiranja. Na skupu će, uz brojne domaće i inozemne poznavatelje i istraživače, sudjelovati i neki od njihovih aktera i suvremenika.

Sintagmom *Hrvatsko proljeće* obilježava se društveno-političko razdoblje hrvatske povijesti početkom sedamdesetih godina prošloga stoljeća, u kojem je kulminiralo pitanje položaja Hrvata i Hrvatske u bivšoj državi. Početak reformskih nastojanja veže se uz Brijunski plenum 1966. godine, kada je došlo do ograničavanja moći Službe državne sigurnosti, te uz nastojanja oko ekonomske i političke liberalizacije. U to vrijeme potpisan je i protokol o poboljšanju odnosa između Jugoslavije i Svete Stoline, što je dodatno potaknulo brojna otvorena pitanja unutar ondašnje državne zajednice, pa između ostaloga i pitanje međunacionalnih odnosa. Kada je hrvatsko vodstvo u siječnju 1970. osudilo jugoslavenski unitarizam, odškrinut je put afirmaciji i jedinstvenosti hrvatskoga političkog usmjerenja.

Glavni pokretači promjena bili su hrvatski intelektualci i dio republičke političke elite, zatim veliki dio kulturnih ustanova na čelu s Maticom hrvatskom. Posebnu su ulogu preuzeli hrvatski sveučilištarci koji su objedinjavanjem studentske organizacije Sveučilišta u Zagrebu i Saveza studenata Hrvatske organizirali studentski pokret. Poznati studentski štrajk iz studenoga 1971., kojim se nastojalo ukazati na ključne probleme kao i nužnost njihovih korjenitih rješavanja, figurativno se uspoređuje s „plesom na tankom ledu koji je neminovno morao završiti otrežnjenjem

u hladnoj vodi sveprisutne socijalističke bare“ (Marin Knezović). Štrajk je bio izgovor za brutalni milicijski odgovor i uhićenja studentskih vođa te njihove osude na dugogodišnje zatvorske kazne. Poslužio je i kao povod za žestoki obračun s hrvatskim reformnim vodstvom koje je izgubilo povjerenje državnoga i partijskoga vrha. Konačni obračun uslijedio je nakon sjednice saveznoga partijskog predsjedništva 1. i 2. prosinca 1971. te nakon što je hrvatsko partijsko vodstvo kolektivno podnijelo ostavku. Gušenje Hrvatskoga proljeća ujedno je početak razvoja opcije za razdruživanje i neovisnost koja će dvadesetak godina kasnije donijeti državnu samostalnost Republike Hrvatske.

Hrvatsko proljeće u znaku je stoljetne težnje hrvatskoga naroda da se kroz društveno-politički i kulturni život potvrdi i očuva vlastiti nacionalni identitet, te da se u okvirima mogućega reformira postojeći društveno-politički sustav. Riječ je o gibanjima od nacionalnoga značenja i s ciljem vraćanja dostojanstva hrvatskoga naroda. Izražava želju za demokratskim reformama gospodarskoga, političkoga i kulturnoga života, pa je inicijativa kao takva imala i široku potporu u javnosti. To je vrijeme obilježeno i borbom za očuvanjem hrvatskoga jezika naspram otvorene prakse njegova negiranja i pokušaja preoblikovanja prema umjetno stvaranom unitarističkom jeziku bivše države, kao i drugim značajnim dostignućima na znanstvenom i kulturnom području.

Organizacijski odbor

1. Ivo Džinić, predsjednik
2. Pavo Barišić, član
3. Ante Čović, član
4. Željko Holjevac, član
5. Mirjana Matijević Sokol, članica
6. Danijel Jurković, tajnik

Izravni video prijenos bit će dostupan na poveznici [Hrvatsko proljeće](#).

[Plakat skupa](#)

[Program](#)

[Knjižica sažetaka](#)

Zagreb, 5. veljače 2021.

Predsjednik Organizacijskoga odbora

Izv. prof. dr. sc. Ivo Džinić

Dekan

Prof. dr. sc. Pavo Barišić